

REINOUT VAN DER HEIJDEN
HEIDI KLIJSEN

GELD ZAKEN

1e druk, juli 2016

Copyright 2016 © Consumentenbond, Den Haag

Auteursrechten op tekst, tabellen en illustraties voorbehouden

Inlichtingen Consumentenbond

Auteurs: Reinout van der Heijden MA MSc en Heidi Klijsen

Eindredactie: Georgie Dom

Grafische verzorging: PUUR Publishers

Illustratie omslag: iStockphoto

Foto's binnenwerk: iStockphoto

ISBN 978 905951 3648

NUR 793

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16B Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden. Hoewel de gegevens in dit boek met grote zorgvuldigheid zijn bijeengebracht, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (zet)fouten of onvolledigheden.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen; degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

INHOUD

INLEIDING	9
1 IETS OVERHOUDEN	11
1 Waarom heb ik een buffer nodig?	12
2 Ik ben niet zo goed in sparen. Hoe kan ik ongemerkt toch geld opzij zetten?	13
3 Hoe voorkom ik dat ik rood sta?.....	15
4 Ik heb dringend geld nodig. Kan ik vakantiedagen laten uitbetalen?	16
5 Hoe kies ik een goede spaarrekening?	17
6 Is het handig om meerdere spaarrekeningen te openen?	18
7 Heeft het zin om regelmatig van spaarrekening te switchen?	19
8 Is het slim om ook te gaan beleggen?	20
9 Hoe zorg ik voor een goede spreiding in mijn beleggingen?	21
10 Hoe weet ik of ik later genoeg pensioen heb?	23
11 Hoe kan ik het beste sparen voor mijn pensioen?.....	24
12 Welke voordelen biedt banksparen?	25
2 GELD VERDIENEN	27
13 Betaalt mijn werkgever mij wel genoeg?	28
14 Hoe verdeel ik het werk met mijn partner?	29
15 Kan ik mij ziek melden tijdens de vakantie?	31
16 En hoe zit het met verlof als mijn kind ziek wordt?	32
17 Kan ik een mobiel of computer krijgen via mijn werk?	33
18 Welke onbelaste vergoedingen kan ik krijgen?	34
19 Welke kosten kan ik declareren?	35
20 Krijg ik onkosten vergoed als ik meerrijd met een collega?	37

21	Moet ik belasting betalen over mijn bijverdiensten?	38
22	En wat als mijn kind een bijbaantje heeft?	40
23	Mag ik bijverdienen met een uitkering?	41
3	HAND OP DE KNIP	43
24	Wat kan ik doen om minder aan winkelen kwijt te zijn?	44
25	Hoe houd ik mijn woonlasten in toom?	45
26	Hoe kan ik kosten besparen in het openbaar vervoer?	47
27	Kan ik besparen door kosten te delen met anderen?	48
28	Is het voordelig om over te stappen naar een ander energiebedrijf?	49
29	Heeft het zin om mijn telefoonabonnement over te sluiten?	51
30	Wanneer kan ik mijn contract of verzekering opzeggen?	52
31	Welke verzekeringen kan ik missen?	53
32	Hoe weet ik of ik duur verzekerd ben?	55
33	Hoe bespaar ik op mijn auto?	56
34	Hoe rijd ik zuiniger in mijn auto?	57
35	Waar kan ik goedkoop parkeren?	58
4	STERK IN DE WINKEL	59
36	Mag ik mijn aankopen altijd ruilen?	60
37	Moet ik met een kapot product terug naar de winkel of naar de fabrikant?	61
38	Is het verstandig om garantie bij te kopen?	63
39	Ben ik gek als ik een aanbieding laat lopen?	64
40	Mag een aanbieder een geldigheidsdatum op een cadeaukaart zetten?	65
41	Hoe weet ik of een webwinkel betrouwbaar is?	66
42	Hoe kan ik veilig afrekenen in een webwinkel?	68
43	Mag een webshop zomaar (hoge) verzend- of retourkosten in rekening brengen?	69
44	Wat als ik iets koop en de (web)winkel gaat failliet?	70

45	Ik heb via internet iets van iemand gekocht, maar niets ontvangen. Wat kan ik doen?	71
46	Wat als ik een miskoop heb gedaan in een buitenlandse webshop?	73

5 AANGIFTE DOEN..... 75

47	Moet ik aangifte doen via de computer of kan het ook anders?	76
48	Wanneer moet de aangifte binnen zijn? En is het erg als ik te laat ben?	78
49	Wat als ik de aangifte toch wil uitstellen?	79
50	Waar moet ik bij de aangifte vooral op letten?	80
51	Ik geef veel uit aan zorgkosten. Wat kan ik aftrekken?	81
52	Horen de reiskosten ook bij de aftrekbare zorgkosten?	83
53	Hoe kan ik handig belasting verdelen met mijn partner?	83
54	Hoe controleer ik de belastingaangifte voor ik die instuur?	85
55	Kan ik nog iets veranderen nadat ik de aangifte heb ingestuurd?	86
56	Moet ik aangifte doen om toeslagen te krijgen?	87
57	Hoe profiteer ik volgend jaar beter van mijn aangifte?	89

6 GELD EN FAMILIE 91

58	Wij gaan samenwonen. Hebben we per se een samenlevings- contract nodig?	92
59	Is het verstandig om huwelijkse voorwaarden op te stellen als je gaat trouwen?	93
60	Hoe houd ik mijn vermogen binnen de familie?	95
61	Wat als ik meer wil schenken dan belastingvrij mogelijk is?	96
62	Hoe voorkom ik dat ik zelf op een houtje bijt?	97
63	Kan ik mijn kinderen ook geld lenen, bijvoorbeeld voor een huis?	98
64	Hoe voorkom ik dat mijn geld bij de 'koude kant' terecht komt?	100
65	Wij gaan scheiden. Hoe houden we de procedure betaalbaar?	101
66	Is het verstandig om een testament op te maken?	102
67	Hoe voorkom ik ruzie na mijn overlijden?	104
68	Is een uitvaartverzekering wel nodig?	105

69	Hoe voorkom ik dat ik als erfgenaam voor eventuele schulden opdraai?	107
7	EEN EIGEN HUIS.....	109
70	Heb ik per se een makelaar nodig om een huis te kopen?	110
71	Als ik wél een makelaar inschakel, hoe houd ik de kosten dan beperkt?...	112
72	Hoe kan ik mijn verbouwing voordelig regelen?.....	113
73	Als ik mijn huis nu verkoop, blijft er een restschuld over. Kan ik nu wel verhuizen?.....	115
74	Loop ik risico met een aflossingsvrije hypotheek?	116
75	Wat gebeurt er met mijn aflossingsvrije hypotheek als ik verhuis?	118
76	Heeft mijn hypotheek oversluiten zin?	118
77	Heeft het zin om mijn spaarhypotheek aan te passen?.....	120
78	Toen ik mijn hypotheek afsloot, rekende de bank een risico-opslag. Kan ik daar vanaf?	121
79	Is rentemiddeling gunstig, nu de hypotheekrente zo laag is?.....	122
8	ALS HET MISGAAT.....	125
80	Hoe voorkom ik dat ik financieel 'leegloop' op een conflict?.....	126
81	Wat als er een conflict dreigt of al loopt?.....	128
82	Mijn baan staat op de tocht. Wat is mijn inkomen als ik werkloos raak?...	129
83	Verlies ik in de bijstand ook het spaargeld van mijn kinderen?	130
84	Wat als ik mijn hypotheek aflos en dan in de bijstand kom?.....	132
85	Hoe overleef ik een echtscheiding?	133
86	Wat gebeurt er met mijn inkomen als ik langdurig ziek ben?	134
87	Hoe dek ik als zelfstandige de risico's van ziekte af?	135
88	Wat gebeurt er met mijn nabestaanden als ik overlijdt?.....	137
89	Mijn vader is overleden. Hoe help ik mijn achterblijvende moeder?.....	138
90	Hoe ga ik om met een chaotische administratie?	139

INLEIDING

Een groot deel van het maandelijkse inkomen gaat op aan eten, wonen en vervoer. En als je dan eindelijk wat spaargeld opzij hebt gezet, gebeurt er ineens iets waardoor je alles weer moet uitgeven. Of de Belastingdienst komt met een aanslag of navordering.

Met wat meer financiële kennis kun je je hier beter tegen wapenen. Dan zou je je leven beter kunnen plannen en nare verrassingen gemakkelijker kunnen afwenden. Dit boek geeft je de basiskennis over geldzaken, van verzekering en belastingen tot hypotheek en erfenissen. In 90 vragen en antwoorden komen de belangrijkste kwesties aan bod. Met duidelijke voorbeelden en praktische tips. Iedere vraag wordt afgesloten met een blokje 'Aan de slag', zodat je er direct iets mee kunt doen. Want soms weet je wel dat je in actie moet komen, maar weet je niet precies hoe. En dan blijft het liggen.

Hoofdstuk 1 gaat in op hoe het voortaan wél lukt om aan het eind van de maand financieel quitte te spelen. Iedereen kan een buffer opbouwen, zelfs met een klein budget. De tips en adviezen in dit hoofdstuk helpen je op weg. Een goed inkomen maakt dat natuurlijk wel makkelijker. Daarom staat in hoofdstuk 2 hoe je ervoor kunt zorgen dat je genoeg verdient en optimaal profiteert van de faciliteiten die je werkgever – en de fiscus – bieden. Hoofdstuk 3 staat vol met tips over hoe je kunt besparen, zeker op de vaste lasten. Alle beetjes helpen: kleine maandelijkse besparingen leveren op jaarbasis heel wat op. En kosten vaak niet eens zo veel moeite.

Ben je zo iemand die regelmatig in aanbiedingen trapt die toch niet zo aantrekkelijk blijken te zijn? Lees dan het vierde hoofdstuk van dit boek, dan overkomt het je vast een stuk minder vaak. Bovendien vind je er informatie om beter op je strepen te staan na een miskoop.

Belastingaangifte doen staat vast niet op je lijstje met favoriete bezigheden, maar als je er even goed voor gaat zitten, levert het je veel op. Hoofdstuk 5 helpt je de puntjes op de i te zetten en er het maximale uit te halen.

Hoofdstuk 6 gaat in op hoe je het familiekapitaal zo goed mogelijk binnen de familie houdt. Maar ook over de rauwe kantjes van het familieleven, zoals ruzie over erfenissen en echtscheidingen. Met tips hoe je dit voorkomt.

In hoofdstuk 7 lees je alles over je eigen huis en de bijbehorende hypotheek. Tot slot gaat hoofdstuk 8 over situaties waarin het minder goed gaat, zoals een conflict, ziekte of ontslag. Ook overlijden komt aan bod. Geen gezellige onderwerpen, maar de praktische tips in dit hoofdstuk helpen om de nieuwe situatie zo leefbaar mogelijk te maken.

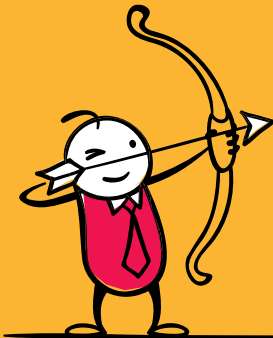
Na het lezen van dit boek heb je hopelijk het gevoel dat geldzaken ingewikkeld zijn definitief van je afgeschud. Het is net als met autorijden. Je moet het gewoon doen en dan leer je het vanzelf. Later begrijp je niet meer dat je daar nu zo tegen op kon zien. En naarmate je er beter in wordt, merk je dat er steeds minder verrassingen komen. Dat geeft een fijn gevoel van overzicht en rust.

Reinout van der Heijden is hoofdredacteur van de *Geldgids* en financieel planner. In de *Volkscrant* beantwoordt hij wekelijks vragen van lezers over alles wat met geld te maken heeft.

Heidi Klijsen is journalist, gespecialiseerd in financiën, gezondheid (szorg) en carrière. Zij coördineert de rubriek lezersvragen in *Elsevier*.

IETS OVERHOUDEN

De reparatie aan de auto valt tegen, je hebt deze maand vier verjaardagen en dan breekt ook nog het schermpje van je telefoon. Zo lukt het toch nooit om aan het eind van de maand financieel quitte te spelen? Laat staan om geld opzij te zetten, voor leuke dingen of een buffer. Toch kan iedereen sparen, zelfs als je een krap budget hebt. Maar je moet er wel wat voor doen. Of laten.

1

Waarom heb ik een buffer nodig?

Stel, je fiets wordt gestolen of de vaatwasser geeft er de brui aan. Als er op dat moment niets op je spaarrekening staat, kun je natuurlijk gaan lopen of je kleding op de hand wassen. Veel mensen zullen er eerder voor kiezen om een lening af te sluiten. Dat is niet zonder risico's. Wie spullen koopt op krediet, loopt het risico steeds meer te moeten lenen. Immers, die fiets of vaatwasser kan alweer stuk zijn voordat de lening is afgelost. Op die manier stapel je, als je niet uitkijkt, schuld op schuld. Fijner is het om een buffer te hebben, waarmee je onverwachte uitgaven opvangt. Een buffer van pakweg €5000 is in veel situaties voldoende om onvoorziene uitgaven voor apparaten, meubels en dergelijke te kunnen betalen.

Bespaar niet op onderhoud aan bijvoorbeeld je huis, auto en spullen; dat kost op termijn bijna altijd meer geld. Laten repareren dus, die lek-kende dakgoot of haperende auto. Onderzoek van Vereniging Eigen Huis toont aan dat de onderhoudskosten van een huis gemiddeld €300 per maand bedragen. Kijk op www.eigenhuis.nl/

onderhoud voor een indicatie per woningtype en bouwjaar. De prijzenindicator 'Wat kost een klus' helpt bij het inschatten van kosten per klus.

AAN DE SLAG. Houd een buffer aan van ongeveer €5000 en reserveer daarnaast geld voor een andere auto en onderhoud aan de eigen woning. Laat bij de bank een saldoalert instellen op de betaalrekening. Zodra het saldo het opgegeven minimum- of maximumbedrag bereikt, volgt een waarschuwing per sms of e-mail. Komt het saldo op het minimumbedrag, trap dan op de rem met je uitgaven. Komt het saldo op het maximumbedrag, boek dan geld over naar de spaarrekening.

2

Ik ben niet zo goed in sparen. Hoe kan ik ongemerkt toch geld opzij zetten?

Vroeger had je de knakenbuis, waar mensen hun rijksdaalders in deden. Daar zijn allerlei hedendaagse varianten op te bedenken. Dagelijks je kleingeld in een spaarpot doen bijvoorbeeld. Dat zorgt nog voor een lekker lichte portemonnee ook. Is de pot vol, dan stort je de inhoud bij de bank rechtstreeks op je rekening. Het kost even wat moeite, maar het geeft wel een goed gevoel.

Het ouderwetse – maar wat oubollige – zegeltjessparen bij de supermarkt is ook een manier om ongemerkt te sparen. ABN AMRO biedt een modernere variant: 'pinsparen'. Hierbij gaat bij elke pinopname, bijvoorbeeld bij de bioscoop of bakker, een percentage van 1, 5 of 10% naar je spaarrekening. Een beetje vergezocht is het wel, want wat heeft een bioscoopkaartje of halfje bruin nu met sparen te maken? Maar kun je het extra bedrag missen, dan creëer je ongemerkt snel een aardige spaarpot.

Een meer voor de hand liggende manier om te sparen zonder er omkijken naar te hebben, is automatisch sparen bij de bank. Handige varianten daarop zijn 'saldosparen' (Rabobank) of 'variabel sparen' (ABN AMRO). Op een bepaalde datum in de maand, bijvoorbeeld net voor de storting van het salaris, gaat het overtollige saldo automatisch van betaal- naar spaarrekening.

Geld maakt geld. Wie eenmaal een buffertje heeft, kan daar creatief gebruik van maken en zo nog meer sparen. Overweeg bijvoorbeeld om de zorgkosten aan het begin van het jaar ineens te betalen. Bij veel zorgverzekeraars krijg je dan een korting, variërend van 1 tot 3%.

VOORBEELD. Stel, de zorgkosten komen in totaal in een jaar op €3600. Bij ineens betalen krijg je 3% korting, dus €108. Elke maand stort je het maandbedrag dat je normaal zou betalen – €300 – naar een spaarrekening, waar je 1% rente op krijgt. Door het vooruithalen van de betaling loop je 0,5% rente mis. Je maakt dan per saldo 2,5% rendement; veel meer dan met normaal sparen.

Bijsparen in een (bank)spaarhypotheek kan ook lucratief zijn. De rente over het spaargeld in zo'n hypotheek ligt meestal flink hoger dan die op een spaarrekening. Bovendien spaar je vermogensrendementsheffing uit over het in de hypotheek gestorte bedrag. Er gelden wel fiscale spelregels voor een bijstorting, dus vraag altijd aan de bank of een financieel adviseur wat er precies mogelijk is.

Sluis onverwachte meevallers, zoals een erfenis of bonus, meteen door naar je spaarrekening en wacht met het doen van (impulsieve) uitgaven.

Ook prijswinnaars van een grote loterij krijgen vaak het advies om het geld eerst een jaar weg te zetten en de nieuw verworven rijkdom te laten 'bezinken'. Dat is niet voor niets.

AAN DE SLAG. Door out-of-the-box te denken vind je zo nog tientallen manieren waarop je ongemerkt kunt sparen. Organiseer met je andere gezinsleden een brainstormsessie. Kijk ook op www.consumentenbond.nl/bespaartips voor inspiratie. En meld je aan op de gratis nieuwsbrief 'Bespaar Tip', op www.consumentenbond.nl/nieuwsbrief.

3

Hoe voorkom ik dat ik rood sta?

Het lijkt handig, een limiet op je betaalrekening om onvoorziene kosten op te vangen. Maar in feite biedt het alleen schijnzekerheid. Heb je de neiging om altijd op de ondergrens te leven, dan is voor je het weet die limiet je nieuwe 'bodem'. Bovendien is rood staan hartstikke duur: de rente kan oplopen tot 14%. Ontkom je er niet aan om te lenen, sluit dan liever een persoonlijke lening af die je geleidelijk aflost. Dat is veel goedkoper dan roodstaan.

AAN DE SLAG. Verschuif de afschrijvingsdata van automatische incasso's en overboekingen zo veel mogelijk naar het einde van de maand, als het inkomen binnen is. Als de grote uitgaven zijn afgeschreven, weet je beter wat je de rest van de maand kunt uitgeven.

4

Ik heb dringend geld nodig. Kan ik vakantiedagen laten uitbetalen?

Kom je geld tekort of wil je voor iets sparen maar lukt dat niet voldoende, dan kun je ervoor kiezen om verlofdagen te laten uitbetalen. Bijkomend voordeel: ga je daardoor minder op vakantie of maak je minder uitstapjes, dan bespaar je ook gelijk geld. Wettelijke vakantiedagen, de dagen waar je volgens de wet recht op hebt, kun je niet laten uitbetalen. Dit is zo bepaald om de werknemer tegen zichzelf in bescherming te nemen: je hebt vrije dagen nodig om te herstellen van gedane arbeid. Uitbetalen kan alleen met bovenwettelijke vakantiedagen, dus die je boven op de wettelijke dagen krijgt, mits het recht op uitbetaling is afgesproken in een cao of arbeidsovereenkomst.

Uitbetaalde vakantiedagen vallen gewoon onder je brutoloon en kunnen dus gevolgen hebben voor de zorg- of huurtoeslag.

Let op!

Bedenk goed wanneer je de verlofdagen verkoopt. Doe je dat bijvoorbeeld net na een loonsverhoging, dan ontvang je een hoger bedrag. Het salaris op het moment van betaling is namelijk bepalend, ook als het om eerder opgebouwde vakantiedagen gaat. Ga je volgend jaar minder uren werken, waardoor de top van je inkomen in een lagere belastingschijf valt, dan kan het ook zinvol zijn om te wachten. Je betaalt dan minder belasting over het uitgekeerde bedrag.